

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai székkel:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 „	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a. lová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 „ | Nyilttér sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, lová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A valuta.

Budapest, július 28.

Az osztrák pártviszonyok megbízhatlansága és százszorta inkább az a feneketlen irigykedés, melylyel érdekeink föllendítését a Lajthán tul olyannyiszor fogadták, joggal keltett nálunk a valuta-reform sorsa iránt aggodalmakat. A rajxrat bizottsági tárgyalásai, melyekben rendre fölszínre került mindaz az iszap, ami Lueger és társainak életeleme, aggodalmainkat igazolták is.

Most azt jelenti a távirat, hogy már az urakháza is magáévá tette a reform javaslatait s így a kérdés megoldásában mihamarabb bekövetkezhetik az a stádium, melytől tulajdonkép e reform sorsa függ, a konvertálás. Nem csak meglepéssel, de a jóleső csalódás bizonyos érzelmével vesszük e hírt, s örömmel látjuk zöldágra vergődni ezt a mérhetetlen erőlködést, amit Taaffe kormánya, különösen pedig Steinbach pénzügyminiszter a reform érdekében kifejtett.

Ne higyük azonban, hogy az elégedetlen elemek Wekerle nagyszabású reformjának ellenségei, a kik Molnár Józsiás és Beöthy Akos kivételével mind Ausztria rajxratjában leledzenek, vesztett csatájuk után szegyet vallott agitációjukkal fölhagytak. Odaátról az illetékes magyar forumhoz nap-nap után érkeznek jelentések arról a csunya aknamunkáról, amelynek félreismerhetetlen célja diszkreditálni e nagyhorderejű pénzügyi vállalkozásunkat a kivitel stádiumában, most, amikor rövidesen a legfontosabb kérdés, a konvertálás van a küszöbön.

Ha a valuta-reformnak nem volnának meg azon bizalomkeltő előnyei, melyek előtt nemcsak a külföld, de még tizedeg pénzemberek is kénytelenek kalapot emelni,

a kérdésnek jelen stádiumában ismét s talán több joggal, mint annakelőtte — aggodásra foghatnók a dolgot. Mert miről van szó? Pénzkérdésről, tehát bizalomról. És itt nem mindig elégséges az a garancia, amit a szerződő felek nyújtanak, olyan esetekben főképp, ha az egyik szerződő fél emberei közül tekintélyes számmal éppen a bizalom megingatásán dolgoznak.

Ma azonban, amikor a törvényhozások tárgyalásán tul vagyunk, ma már nem kell aggodnunk valutánk miatt. Olyanok annak előnyei, hogy azokkal szemben meghiusul minden ellenzéki törekvés, mert magukban viselik a megbízhatóság minden garanciáját. Es csak most értjük igazán és egész mivoltukban a szellemes támadásokat, amelyek a rajxrat tárgyalások során különösen a reláció ellen irányultak, mert éppen a javaslatnak, ma-holnap már törvénynek ez a reláció a legmegnyugtatóbb erőssége.

Ez a reláció az, amely kétségtelenül bizonyítja, hogy a magyar állam hitelezőivel szemben a legmesszebb menő loyaltást tanusítja; hogy a tervezett reform nem üzermunka, mely felületes előnyök, ideig-óráig tartó dicsőség után indul, de minden ízében reális, komoly állami aktus, a melynek rendeltetésében józan értelem nem kételkedhetik. Az egyik szerződő fél, a magyar állam abszolút megbízhatósága mellett éppen ez a reláció az a tényező, mely a reform keresztülvételében minden aknamunkán diadalmas-kodó garancia. Hiszen a valutareform már három hónapnál hosszabb idő óta van napirenden. Ha ez a reláció csak a legkisebb mértékben is nem az volna, aminek Wekerle kontemplálta s aminek a közvélemény megismerte, a három hó-

nap alatt már jelentkezett volna feltartóztatlanul a visszahatás a börzén és a pénzügyi körökben. A reakciónak még csak árnya sem mutatkozott és a relációba helyezett megnyugvás csak öregbíti a reform életfeltételét, a bizalmat.

A jövő hó végén megindítandó konverzióális tárgyalások lefolyása lehetőleg sima és sikeres lesz. A pénzcsoportok nagyjában amugy is a reform keresztülvételéhez szegődtek s csak az egyes részletek megbeszélése feladata a jövődó tárgyalásoknak. Reméljük az eddigi eredmények után, hogy akadályok ezeknek a során sem fognak fölmerülni, olyanok legalább nem, amelyek veszélyeztetnék az akciót.

Egyben azonban máris bizonyosak lehetünk. Abban, hogy e tárgyalások eredménye a mi érdekeinknek csak előnyére lesz. Biztosítékunk erre Wekerleben van, akinek parancsoló feltétele eddig is minden lépésénél a magyar közgazdaság érdekeinek kielégítése volt.

Belföld.

Az államhivatalnokok fizetése melése.

Említettük a napokban, hogy az országgyűlés által megszavazott rendkívüli állami fizetési pótlékok két részletben, augusztus 1-én és november 1-én fognak az államhivatalnokoknak kifizettetni. Wekerle pénzügyminiszter — mint értesülünk — az első részletet, mely július-októberi évnegyedre esik, tegnap utalványozta ki az állampénztáraknál.

Uj egyetemi tanárok.

Két új egyetemi tanár kinevezése várható e napokban. Mint értesülünk, ő Felsője a budapesti műegyetemen megürült technika-fizikai tanszékre Wittmann Ferencz drts a ko-

TÁRCSA.

— Julius 29. —

A tánczmester.

— Irta: Ludovic Malévy. —

(Vége.)

— Két millió?

— Igen, két milliót szerzett és még hozzá szabadon rendelkezik vele. Neje árvaleány volt, nem volt sem apja, sem anyja, ami ismét megér egy kis milliócskát . . . Ezt a fiatal leányt az én tanítványom meghódította . . . Nagyon kövér volt a kicsike, hanem az ő kezeiben pehelykönnyűnek érezte magát. Csak egy kívánsága volt, hogy keringőt tánczolhasson vele. Valóságban belebolondult, Marquisokat, grófokat, milliomosokat kosarazott ki az ő kedvéért . . . csak ő kellett neki . . . ő is megszerette a leányt . . . egy sou vagyona sem volt és Duradnak hitták. Ah, ki ne mondja a nevét, ezt nem is kellett volna önnök megmondanom.

— Kérem, ne féljen.

— Ha éppen akarja, meg is nevezheti, nem tesz semmit, olyan név az, amely igen gyakran előfordul. Az államra nézve hasznosak az ily házasságok, melyek által egy gaz-

dag leány szegény férjet kap, vagy megfordítva. Ezáltal forgalomba jön a pénz, és mozgékonyra lesz a tőke. Nos, azelőtt a szerelmi házasságok háromnegyed részét a táncz hozta létre. Most futólag találkoznak az emberek a szalóknokban, színházban a muzeumokban. Társalognak, de a társalgás korántsem pótolja a tánczot. — A szellem ugyan valami, de éppenséggel nem minden. Egy tour a keringőben sokkal több tanulságot nyújt, mint egy óriási társalgás. A mai szabónok ördögösen ravaszok. Nagyon értik, hogyan kell ezt kiemelni, amazzt eltüntetni: szabálytalan termeteket bámulatosan helyrehoznak; a soványnak teltséget, gömbölydedséget kölcsönöznek, gyártanak vállakat, csipőket, és még sok egyebet . . . az ember már azt sem tudja, hányadán van. Az ő tudományuk óriási haladást tett. A szemet meg lehet csalni, de a tánczos kezét soha. Egy keringőtánczos, aki tudja a módját, egészeu pontos tájékozást szerezhethet a dolog állásáról.

— Valóban?

— Igen és pedig anélkül, hogy az illem és tisztesség határait átlépné! Nézzen rám, uram, én elmondhatom, hogy életem boldogságát a keringőnek köszönhetem. Feleségem, bolondultam utána, de még haboztam, úgy

tetszett, hogy kissé sovány és . . . megvalom nyiltan, sovány nőt feleségül venni sohasem jutott volna eszembe. Hiszen tudja, mindenkinek megvan a maga ideálja. Tehát még haboztam: mignem egy este egyik barátom, mellesleg mondva, pompás fickó, különben pedig másodosztályfőnök a kultuszminiszteriumban, lakadalma alkalmából egy kis bálát adott. Az első keringőre azt a leányt kértem fel, aki később feleségem lett. Mindjárt az első pillanatban észrevettem, hogy az a termet, melyet karomban tartok, isteni termet, egyike azon női termeteknek, melyek karcsuk is, teltek is egyszerre, s tánczközben elragadtatással szóltam magamhoz: „Hallod-e, téged ez a soványság megcsalt.” Visszavitem helyére és rögtön megkértem kezét az édes anyjától, aki rögtön bele is egyezett. Uram tizennégy éve, hogy a legboldogabb ember vagyok a világon . . . és én talán sohasem kötöttem volna ezt a házasságot, ha nem tudnék keringőt tánczolni. Nos uram, fel tudja már fogni a keringő fontosságát?

— Tökéletesen.

— De ez még nem minden. A táncz segítségével a nőnek nemcsak bajairól, keblének teltségéről, derekának arányosságáról lehet meggyőződést szerezni, hanem egy vidám

lozsvári egyetemen a magyar művelődés-történeti tanszékre pedig Vajda János ottani piarista rendi tanárt fogja kinevezni. E kinevezéseket a hivatalos lap egyik közelebbi száma fogja hozni.

A konverzió.

— Az „Aradi Közlöny“ levelezőjének távirata. —
Budapest, július 28.

A valuta-konverzióról nap nap után böcsátanak világgá helyi és bécsi értesítők — a melyek neveltséges komolysággal adják a jól értesültet — kombinációkat. Valamennyi szerint a magyar pénzügyminiszter szünettelenül tárgyalásokat folytat, hol egyik, hol másik pénzcsoporttal s olykor még azt is tudni vélik, hogy a tárgyalások ilyen, meg olyan eredménnyel végződtek.

Ezek a hírek minden alapot nélkülöznek. Wekerle egyelőre a tárgyalásokat megszüntette s azokhoz csak pár héttel azután fog látni, tehát körülbelül szeptember elején, ha már a valuta-javaslatokat tárgyalják s azok törvényerőre emelkedtek.

A hivatás és a valószínűség látszata nélkül való kombinációk meglehetősen ártalmára vannak a küszöbön álló tárgyalásoknak és így érthető bosszúságot keltenek illetékes helyen. Maga a pénzügyminiszter már nem egyszer panaszkodott a könnyomatások viselkedése miatt, amelylyel feladatát csak jelentékenyen megnehezítik, anélkül, hogy a közönségnek a legkisebb szolgálatot tennék, mert csupa hazugságokkal traktálják.

Valószínű, hogy ezeknek a kombinációknak elejét veendő, maga a pénzügyminiszter fogja informálni a lapokat a konverzió egyes fázisairól, már t. i. akkor, ha tényleg lesz miről értesíteni.

Külföld.

Gladstone Ausztria-Magyarországról.

Kehener Leo dr Bécsből, a ki Londonba ment, hogy egy bécsi liberális klub nevében Gladstone-t üdvözölje, kihallgatást kért az utóbbinál. De Gladstone nem fogadhatta őt, hanem levelet intézett hozzá, melyben őszinte óhaját fejezi ki, hogy a nehézségek, melyek egykor Ausztria és Oroszország között voltak, teljesen feledésbe menjenek, s az összes kérdések, melyek a birondalom különböző fajaiival és részeivel összefüggésben vannak, méltányos és harmónikus megoldást találjanak.

keringő alatt egész alapos vizsgálat alá vehetjük a nő egészségi állapotát is. Eszembe jut egy este, melyet a leégett Rue L. Pelletier színházban töltöttem. A színpadon voltam jelentésem várva „Tell Vilmos“-ban.

Amint ott álltam, két habitué beszélgetése ütötte meg fülemet; egészen közel állottak hozzám és egyikükben volt tanítványom ismertem. Nekem számtalan volt tanítványom van. Akaratlanul is meghallottam társalgásuk egyes töredékeit, és különösen két mondat ragadta meg figyelmemet: „Nos, el van már határozva?“ — kérdezte az egyik. — „Istenem, — felelt az én tanítványom, — „nagyon csinosnak találom; de azt mondják, gyöngye a melle.“ Ekkor uram, valami olyat tettem, ami különben nem természetem, böcsánatot kértem, hogy akaratom ellenére meghallottam szavaikat és így szóltam volt tanítványomhoz: „Azt hiszem, eltaláltam, hogy házasságról van szó. Megengedi, hogy egy tanácsal szolgáljak önnek, olyan tanácsal, mely hivatásomból következik. Szabad azon fiatal hölgynek keringőt táncolnia? Hiszen tudja, hogy vannak anyák, akik ezt nem engedik meg leányaiknak.“

— Tudom... tudom.

Tanítványom így felelt:

„Meg van neki engedve.“ Ez esetben, uram, — szóltam én — tegye ön a következőket:

Ismerem önt. Tudom, hogy ön kitartó táncos. Van hozzá válla, dereka és tüdeje;

Tanügy.

Beiratás a képezdében.

Az aradi m. kir. állami tanítóképezde I. osztályába beléphetnek olyan növendékek is, a kik a gimnázium-, real- vagy polgári iskola negyedik osztályát nem végezték ugyan, de a földrajzból, történelemből, magyar nyelvtan- és számtanból bírnak annyi készültséggel, a mennyit a fentnevezett intézetek negyedik osztályában megkövetelnek.

Az ilyen tanulók folyamodványaikat alulírt igazgatósághoz folyó évi augusztus 20-ig nyújthatják be. Fölvételi vizsgálatuk pedig augusztus 29-én fog megtartatni.

Aradon, 1892. július 28.

Az igazgatóság.

Időjárás.

Légnyomás: reg. el 7 órakor 766.1 mm., délután 2 órakor 765.5. Hőmérséklet reggel 7 órakor 17.3, délután 2 órakor 26.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 3, délután 2 órakor N. 5. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 3 mm.

Arad és a kolera.

— Felhívás az orvosokhoz. —

Pozsgay Lajos dr, Arad város tiszti főorvosa, tegnap a következő felhívást intézte a helybeli orvosokhoz:

Körözüény.

A fenyegető koleraveszélyvel szemben kötelességem lévén minden nyári hányáskezelési (kolerin, kolera nosztrasz) esetet személyesen megfigyelni és a hatóság útján haladéktalanul a Nagyméltóságú Belügyminiszteriumhoz jelenteni, tisztelettel felkérem a kártárs urakat, hogy a gyakorlatukban netán felmerülő ilyen eseteket a miniszteri rendeletnek és a közegészségügyi törvény 80-ik §-ának is megfelelőleg azonnal hozzám bejelenteni annál is inkább sziveskedjenek, mert a mulasztásból keletkező felelősséget csakis így fogják maguktól elháríthatni.

Arad, 1892. július 28.

Pozsgay Lajos dr
főorvos.

Ugyancsak a gyakorló orvosokhoz egy másik felhívás intéztetett a tiszti orvosi hivatal részéről, aziránt, hogy járványorvosi minőségben szolgálat iránt hajlamukat záros határidő alatt bejelentésük.

A kolera.

— július 28.

Szörványosan nálunk is merülnek fel immár kolera-szerű megbetegedések — sajnos — halálos kimenetellel is. Mindazonáltal

táncoljon azon fiatal hölgygyel öt percig keringőt, anélkül, hogy csak egy pillanatra pihenőt is engedne neki. Ha azt mondja önnek:

„Elég uram, elég!“ — ön színelte elragadtatással azt fogja felelni:

„Ah, nem, kisasszony, csak tovább, tovább!“

Es tovább fog vele keringeni, mintha ellenállhatatlan elragadás ragadná tova. Ez hízlel is majd neki. Es öt percnyi szakadatlan, viharos keringő után hirtelen megáll... Egy kissé válla fölé hajol, mintha extázisban tenné... a keringő megengedi az ilyen helyzeteket... és aztán figyeljen rá, hogyan vesz lélegzetet. Ha tüdeje úgy suhog, mint egy léggömb, akkor ne vegye feleségül... de ha semmit sem hall, akkor vegye el... vegye el.

Még folytattuk ezt az érdekes társalgást, mikor a ballet véget ért. En és az én püspököm egy perc alatt egész sereg korcsolyázónóval láttuk magunkat körülveve. Es az én kis vesztfáli nőm így szól hozzám, amint ugyanazon helyen talál, melyen az előbb elhagyott:

„Csak nem jött gyónni a kulisszák közé? Ugyan Morin, oldozza fel és adja vissza nekem. Hadd menjünk egy kicsit a foyerbe a czukráshoz.“

Karját karomba öltötte és elsiettünk, mi alatt a derék Morin az ő püspöki ornátusában eltűnt a táncosnők lavínájának karvargásában.

semmi ok a rémületre, mert szigorúan fogantatosított óvintézkedések mellett elérhetjük, hogy az esetek szörványosak is maradjanak.

Mint a M. Híradó biztos forrásból értesül, Pestmegyében, Csömörön, tegnap egy halállal végződött kolera nosztraszeset fordult elő. Az esetről illetékes helyre jelentést tettek, mire a megyei főorvos a járás orvosa megtették a szükséges óvintézkedéseket.

A belügyminiszterium közegészségi osztályában a kolera-ügyek vezetésével a miniszter Lőrinczy Ferencz orvos, miniszteri titkárt bizta meg.

Trieszt, jul. 27. A villa Carinthia portása, ki gyaus tünetek közt megbetegedett és azért a kórház elkülönített osztályába került, tegnap este meghalt. Az orvosok gyomorbelhurutot konstataáltak. Elrendelték a boncolást.

München, július 27. Mint egy ideérkezett magántávirat jelenti, Bayreuthban egy idegen kolera esett. E hír még hivatalos megerősítésre vár.

Lemberg, jul. 27. Pétervárról jelentik, hogy az ottani lakosság a kolera terjedése miatt rendkívül izgatott. Az egészségügyi bizottságok megkettőztették tevékenységüket. A vidékről újabb kilencz orvost hivata meg. Azonkívül elhatározták, hogy a hatóságilag megvizsgált 100 városi dezinfektor számát egyelőre százhuszra emelik.

Pétervár, jul. 27. A nisni-novgorodi híreket egész Oroszország izgatottan várja és fogadja. A kolera Nisni-Novgorodban még folyvást nagyon terjed. Azok a betegek, kiket a várostól öt kilométernyire, a Volga mellett épített kórházakba visznek, többnyire még utközben meghalnak. A vásáros nép száma óráról órára csökken. Az üzletek nagy mértékben szenvednek a fertőtelenítés kényszere alatt. A város népe el van keseredve, mert azt hiszi, hogy a fertőtelenítést elégtelen mértékben s a mellett hanyagul is eszközölték. A koleraiban meghalt személyek családjaikat általános részvét környezi. Az első kolera halott beszentelésénél Baranov tábornok is jelen volt.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhoz hordva:	szetküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

Meghívás.

Az „arad-csanádi öntöző csatorna-társulat“ választmányja folyó évi július hó 29-én délelőtt 10 órakor Aradon, az aradi és csanádi egyesült vasutak disztermében (fő-ut 51. szám, II. emelet) ülést tart, melyre a t. választmányi tag urakat tisztelettel meghívom. A napirendre kitűzve vannak:

1. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése.
2. Az alelnök jelentése kiküldetéséről.
3. Mérnökök, lakás, személyzet felvétele, munkálatok megindítása.

Tekintettel a napirenden lévő tárgyak nagy fontosságára, felkérem a tag urakat, hogy a gyűlésen lehetőleg részt venni sziveskedjenek.

Aradon, 1892. július hó 21-én.

Zselénski Róbert gróf,
társulati elnök.

H I R E K.

Julius 29. Péntek. Róm. kath. naptár: Márta. — Protestáns naptár: Márta. — Görög-keleti naptár (Julius 17.): Marina. — A nap kél 4 óra 35 perczkor, nyugszik 7 óra 37 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: [polgári iskola, földszint.

Térzene minden vasárnap délelőtt 11—1/2-ig a várbeli díszterem, pénteken délután 6—1/2-ig Zemplényi előtt és városligetben, hetenként felváltva.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— **Személyi hírek.** D e s s e w f f y Sándor csanádi megyés püspök Karlsbadból augusztus elején visszaérkezik székhelyére.

— **A hivatalos lapból.** A király J a n k o v i c h János dr miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott osztálytanácsost és budapesti adófelügyelőt a pénzügyminiszteriumhoz valóságos miniszteri tanácsossá nevezte ki.

— **A megye 40,000 frtos alapítványa.** Aradmegyének a koronázási jubileum emlékére tett 40,000 frtos kórházalapítványát a király legkegyelmesebb megelégedéssel méltóztatott tudomásul venni, miről a vármegye a következő hivatalos értesítést nyerte:

Ö Császári és Apostoli Királyi Felsége kabinet-i irodájának múlt hó 30-án 426. szám alatt kelt közleménye szerint a vármegye közönségének azon jelentését, hogy a koronázási jubileum alkalmából 40,000 frtnyi kórházi alapítványt tett, megelégedéssel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatván, arról a vármegye közönségét a f. évi április hó 25-én tartott törvényhatósági bizottsági közgyűléséből 275. szám alatt kelt felterjesztés kapcsán tudomás végett értesitem. Budapest, 1892. július 22.

A miniszter helyett
Szalavszky Gyula
államtitkár.

— **Káldy Gyula**, a régi kurucz nóták bemutatója, társaival együtt a tegnapi erdélyi vonattal Aradra érkezett. A kedves vendégeket a „Kölcsey-dalkör“ nevében B u j a Sándor alelnök, P a t k ó titkár, F i s c h e r Antal karnagy és H e l l e r Mór hivatalosan fogadták az állomásnál.

— **Edelsheim-Gyulay báró** állapota már határozottan jóra fordult s a báró túl van a vesztélyen. A kezelő-orvosok a következő utolsó bulletint adták ki: M i u t á n a beteg állapota észrevehetőleg javult, további tudósítások nem adatnak ki.

— **Egy belga lap az aradi tüntetésekről.** A magyarok denuncziációját a művelt nyugot előtt javában folytatják az erdélyi román izgatók némely operetbéli jóakarói. A brüsszeli „La Réform“ jul. 22-iki száma Erdélyből elszomorító híreket hoz „a magyar hatóságoknak a románokon elkövetett kegyetlenségeiről“, még pedig a lap első helyén. Le van írva több eltorzított és több valótlan eset. Pl. hogy „Magure Rotundán“ a magyar csendőrök két román megölték s huszonötöt (!) súlyosan megsebeztek. Hogy itt marhatolvajok pártolásáról és a csendőrök megtámadásáról volt szó, azt persze a Réforme elhallgatja. Továbbá, hogy „Oradea Mareben“ (?) 12 román lelőttek s több mint ötvenet megsebesítettek a csendőrök. (Ez ugy látszik, a Nagyvárad melletti tamási eset, hol magyarokat lőttek le.) Azután el van mondva, hogy Brassóban egy csomó román ügyvédet, tanárt és papot, a kik egy „kirándulásról“ jöttek vissza a román határról, szuronyok közt 15 kilométernyi uton kísérték be a brassói kaszárnyába s egy éjén át csunyán bántak velük. Es mindez a magyar kormány rendeletére izgatás ürügye alatt történt. Végül az a r a d i a l p r e f e k t u s, M. S z a t m á r y, rendszeresen üldözi mindazokat a románokat, a kik Bécsben jártak a császárnál és királynál panaszkodni. Aminél fogva A r a d m e g y e k ö z s é g e i b e n minden román je gy z ő t e l c s a p t a k (!) A belgiumi „demokratikus-liberális“ közlöny mindzekhez a tudósításokhoz (amelyek különben szemmel látható lelkiismeretlenség-

gel vannak román lapokból összetákolva), egy csomó politikai mellverest csatol, hogy t. i. a magyar kormány milyen iszonyuan haragszik a Réformra, mit A p p o n y i Albert gróf, egyik beszédjével bizonyít, a hol a nemes gróf a belga ujság kitiltását reklamálja meg, hogy ő, a lap, csak azért sem engedi meg, hogy Európa tudta nélkül cselekedjenek ilyen szörnyüségét egy derék s szeretetreméltó nemzettel a brutális magyarok. Bizony mindez elég nagy bolondság s ami minket illet, mi azt ajánljuk, hogy a magyar kormány nemcsak hogy ne tiltsa ki, sőt rendszeresen terjessze a La Réformot Magyarországon, mivel ostobaságai nagyon alkalmasok arra, hogy maguk a románok kinevessék.

— **Aradmegye statisztikai bizottsága** ma délelőtt 10 órakor ülést tart.

— **Miniszteri kiküldött Aradon.** A földművelésügyi miniszterium részéről egy kiküldött jön a jövő hó elején Aradra, megtekinti a hegyaljai szőlőtelepeket s általában szemlét tartani a rekonstrukció jelen állapota fölött.

— **Arad köztisztasága.** Arad városának a köztisztaságról alkotott szabályrendeletét a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Az új vágóhid építkezései** javában folynak. A marhavágóhid középrészének és a sertésvágóhid épület egyik szárnyának kivételével a többi épületek mind tető alatt vannak. A munkálatok oly serénységgel folynak, hogy bizonyosra vehető, miként az építkezés novemberre teljesen elkészül.

— **Nagyvárad ünnepe megörökítve.** A Szt. László ünnepek alkalmából Nagyvárad városa „Nagyvárad a török foglalás korában“ címmel érdekes művet adott ki s annak egy példányát megküldte A r a d v á r o s á n a k is. A mű a levéltárban nyert elhelyezést.

— **Aradiak Borszákon.** Aradról egész kis kolónia hűsöl Borszákon, Csikmegyének kies fűrdőjében. Mint ott időző munkatársunk értesít, ott vannak: G a á l Jenő orsz. képviselő és neje, H e g e d ű s László és családja, T r u c i a Péterné, A d l e r Lipót és családja, O n c u Miklós és neje. Anna napjára fényes hangverseny tartatott a remetei tüzkárosultak javára. E hangversenyen egy aradi bájos aszszony, G á l Jenőné zájós sikereket aratott az ő ritka mezzoszoprán hangjával. Spanyol és magyar dalokat énekelt zajos tapsok között. A hangverseny után tánc volt, minden orvosi tilalom ellenére kivilágos-kivirradtig. Aradról még sok vendéget várnak. A jelenlevők száma most már 800. Az idő nagyon kedvezőtlen. Reménytelenül be van borulva és esik napok óta.

— **Ősz juliusban.** Az időjárás egyre macskodik és szeszélyeskedik. Semmikép sem akar alkalmazkodni a naptárak böles készítőihez, a kik erre az időre már erősen megjósolták a kutyanapokat. Az általuk megjósolt perzselő hőségnek és melegnek azonban nyoma sincs. A napok hűvösek s a eső csendesen permetezik alá, akár ősz idején. A ferti helyiségek estéknél üresek, a vendéglősök nagy bánatára. A közönség zöme a hűvös estékben csendesen visszahúzódik szobájába, akár csak szeptemberben. Tegnapi egy kissé melegedni kezdett s — talán — most már megmarad ilyennek az idő.

— **A lupényi kőszénbányának**, mely a petrozsény-livazény-lupényi helyi érdekű vasut megnyitása által jobban a forgalomba vonatott — mint lapunknak írják — óriási jövője van s rövid idő alatt nagy hódítást fog eszközölni nemcsak az erdélyrészi megyékben, hanem Aradban s a környéken is. A kőszénrétégek a bányában rendkívül előnyösen fekszenek, tudniillik vízmentesen, miáltal minden előleges nagyobb munka nélkül könnyen bányászhatók. Arad, mely eddig a petrozsényi kőszénnek tekintélyes fogyasztója volt, most kétséget kizárólag a lupényihez hajlik, mert a lupényi szén, szakértők véleménye szerint, minőség tekintéteben jobb a petrozsényinél.

igy valószínűleg erős konkurrens lesz a brassói társulatnak. Azt hisszük, a bánya egyelőre 40—50 kocsirományt lesz képes naponként termelni, de később, ha elegendő munkásalakás lesz, 100 waggonra is felviheti a naponkénti termelést.

— **Kik adakoztak.** Erdélyben Udvarhely-megye Alsó-Lófalva községe ez előtt két hóval leégett. Aradmegyében megindult a gyűjtés. Az aradi járásból beérkeztek már a gyűjtő-ívek, melyekből kitűnik, hogy csupán Szent-Leányfalva és Fakert ez a két szegény, telep, de magyar község adakozott, míg a többi román gazdag község egyetlen fillérrel sem járult a tüzkárosultak nyomorának enyhítésére.

— **Uj építkezések.** Az építészeti bizottság engedélye folytán a következő aradi lakosok építkeznek: N y i r i Lajos a Gizella-utca 8. szám alatt, M a l o v s z k y György a Sarló-utczában és B o g a r a s István a Sarló-utczában földszintes házakat.

— **Sikkasztás a vasuti teheráru pénztárnál.** A Temesvárott elkövetett nagy sikkasztásról a következő újabb részleteket írják:

A vizsgálat kihirdette, hogy H a z a y t csakis nagy könnyelműség vitte rá a sikkasztás elkövetésére, Hazay nemrég 4000 frtért megvette a józsefvárosi zöldhorgony-utczában levő Bonn-féle házat és a megtakarított pénzéből 1500 frtot törlesztett a vételárból. Az utóbbi napokban ennek folytán pénzzavarba került. Egyik váltója, melyet egy temesvári pénzügyintézetnél helyezett el, esedékessé vált; kölcsönért folyamodott a tisztviselő egylet-hez, de a kölcsön utalványozása késett. A helyett, hogy kifizette volna a kamatot és megújította volna váltóját, vagy legrosszabb esetben hagyta volna avatoltni és pereltetni a váltót, rossz szelleme arra a gondolatra hozta, hogy a pillanat szükségén azzal segítsen, hogy hozzányuljon a kezelésére bizott közpénzekhez. Ezt minden komolyabb veszedelem nélküli vélte tehetni, mert éppen három hét előtt rovacsoolták a pénztárt és akkor mindent rendben találtak; hogy már két hétre reá ismét rovacsoolni fognak, ezt természetesen nem is sejtette. Mikor aztán a második rovacsoolás megtörtént, egy heti vizsgálat után kiderült a sikkasztás. És mintegy a végzet ironiájaképpen éppen tegnap érkezett meg Hazay címére a kérelmezett kölcsön; Hazay akkor már le volt tartóztatva és így a segítség későn jött. Ha 48 órával előbb érkezik meg, Hazay fedezhette volna a hiányt és büntetlenül maradhatott volna. A magy. kir. államvasutak pénztára nem szenved kárt, mert eltekintve attól, hogy az el-sikkasztott összeg telekkönyvileg biztosított Hazay ingatlanán. Hazaynak apósa, — ki vagyonos földbirtokos Szeged környékén, — késznek nyilatkozott a kár megtérítésére és beleegyezett, hogy addig is, míg a kárt megtéríti, a hiányzó összeg az ő szőregi földbirtokán telekkönyvileg biztosíttassék. A sikkasztó vasuti tisztet már átadták a kir. ügyészségnek, a hol folytatják a vizsgálatot.

— **A Darányi-emlék.** V. kimutatás néhai D a r á n y i János dr volt aradvárosi főorvosnak emlékére emelendő szobor költségeinek fedezetére begyűlt adományokról: A IV. kimutatás összege 501 frt. I n s t i t ű r i s Kálmán ivén: Institoris Kálmán 5 frt, Löcs Rezső 1 frt, S c h a u e r Adám ivén: özv. Izsó Istvánné 2 frt, Kishalmy Ferencz 5 frt, Hendrey Pálné 2 frt, Schauer Adám 2 frt, összesen 518 frt. Arad, 1892 július hó 28-án. H e i n r i c h Sándor bizottsági pénztárnok.

— **Vasutigazgatóságok kongresszusa.** A vasuti igazgatóságok internacionális kongresszusa az idén Szent-Pétervárott tartatik meg s arra tegnap meghívót kapott az a r a d c s a n á d i e g y e s ű l t v a s u t a k igazgatója is. Brüsszelből tudatja vele a kongresszus einöksége, hogy a kongresszust okvetlen megtartják és pedig az orosz fővárosban, mivel a kolera nagyobb terjedelmet nem vett, tehát éppen nincs ok a félelemre. Meg nem állhatjuk, hogy az érdekes francia levélnek ne közöljük a kolera-hírekre vonatkozó passzusát, annál is inkább, mivel több új és fontos adatot tartalmaz. Többek közt ezek foglaltatnak benne:

A kolera olyan távolságban pusztit Szent-Pétervártól, mint ide Szent-Pétervár. A halálozások száma korántsem oly nagy, mint az a lapokból olvasható. Így pl. a Kaspi-tenger mellett Baku és Asztrakán városok 65 és 72,000 lakói között mindössze 50-80 halálos kimenetelű kolera-eset fordult elő, Tiflisben (90,000 lakos) csak öt, Vladi-Kaukázusban szintén öt, Samora és Saratovban 75 és 130,000 lakos között alig egy-kettő. Azon városok távolsága, melyekben a kolera fellépett, Szt.-Pétervártól a következő: Saratov 1500 kilométer, Samara 1740, Asztrakán 2200 s Baku még több. Az egészségügyi intézkedések minden városban oly sikereseknek mutatkoznak, hogy ezek által a kolera terjedése tökéletesen megvan gátolva. Tényleg történtek a lakosság részéről támadások az egészségügyi eljárás ellen, az is való, hogy egyes helyeken a kórházakat megtámadták, de kellő szigor alkalmazásával a rombolásnak mindenütt gátat vetettek. A sok rámhír legnagyobb része azonban a tudósítók agyában született meg. Az elnökség biztosítja a kongresszus tagjait, hogy e hírek abszolúte nem felelnek meg a valónak.

— **Arlejtés iskolai butorokra.** Arad város gazdasági széke most hétfőn, délelőtt 10 órakor arlejtést tart iskolai felszerelések szállítására. A kikiáltási ár 1153 frt 90 kr.

— **Postaigazgatóság Nagyváradon.** A kereskedelmi miniszter újabb ajánlatot tett Nagyváradnak; 25,000 frtnyi hozzájárulást igényel azért, hogy a postaigazgatóság Nagyváradon maradjon.

— **Térzene a ligetben.** A városligetben ma este 6 órától fél 8-ig a csász. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara térzenét ad.

— **Adomány.** Lukács László a Czárán Emánuelné ravatalára szánt koszoru helyett 10 forintot adományozott az aradi árvaházalapra.

— **Oláh szentek.** Nicolae Giginitia brassói üveg- és porcellán-árus kirakatában diszeleg a bécsi memorandumos 200 tagú küldöttség diszfényképe. Mindeniknek fejét — mint a „Brassó” írja — dicsfény veszi körül. Muriseanu keresztülvitte a szebeni szent-széknél emartyroknak a szentek közé való felvételét. A régi szentek elvesztik kenyérüket. Reszkess mennyország!

— **Kolera nosztrasz Szegeden.** Rudolphi szegedi orvos bejelentette, hogy Csati Anna kolera nosztraszban meghalt. A holttestet felboncolták s a bonczoló orvosok heveny gyomor és bélhurutot mondanak a halál okául. Most már melyik az igaz?

— **Öngyilkos román lelkész.** A napokban a csabai vasut előtti parkban öngyilkosságot követett el egy Márkus Tivadar nevű volt sályai (Biharnegyve) elzüllött gör.-kel. lelkész. Papi állásából iszakosság miatt mozdított el, s midőn Csabára ment, abban a szánbékban volt, hogy Metianu gör.-kel. püspökhöz utazik Aradra, kérve állásába való visszahelyezését.

— **Tüzeset.** Mezőhegyesen a csalogányligetben épült nyári-kaszinó helyiség és kuglizó leégett. A kár 2000 frtra tehető. A tűz eldobott égőszivarból keletkezhetett, mivel az épület homlokzata ponyvával volt a nap ellen ellátva.

— **Verekedő asszonyok.** Két asszonyság, S. Péterné és A. Katalin csunya hecset rendezett tegnap az aradi piaczon. A cím: „Keresd az embert.” S. Péterné férjét ugyanis A. Katalin állítólag elcsábította s a féltékeny feleség azal kívánt elégtételt venni, hogy a csábító szíren fejéhez vágott egy tejes köcsögöt. Erre hajba kaptak s ha a rendőrség szét nem választja őket, talán a hust is leszedik egymásról. A kapitányság 2-2 napi elzárásra ítélte őket.

— **Egymilliókétszáz ezer forintos elveszett kötvény.** Itj. Weisz Adolf bécsi nagykereskedő az 1868. évben kiállított Vargics Imre, Csávossy Ignác s Dániel János által aláírt 5%-os, Temes-Begavölgyi vízszabályozási kötvényét elvesztette. Az elveszett kötvény 1.200.000 frtról szólott. A temesvári törvényszék tegnap bocsátotta ki az elveszett kötvény megsemmisítésére vonatkozó hirdetményt.

— **Legujabb gyógyintézet.** Bambaffy ur konokul sétálgat már egy órája a Baross-park előtt levő, kerekas kut körül. Egy ismerőse nézi egy ideig, végre megszólítja:

— Kérem, mit gyalogol ön itt folyton?

— Hja, az orvosom elrendelte.

— Ah?

— Igen, fáj egy kissé a mellem, s azt mondta hogy czélszerű lesz, ha víz mellett járkálok naponta egy-két órát.

— **Halálos esés.** Csoszor Antal battonyai lakos asztagrakással volt elfoglalva, mi közben az ahhoz támasztott hosszú létra legfelső fokára állt. Nem vette észre, hogy a létra-fok rossz, melyről oly szerencsétlenül zuhant le, hogy súlyos belső rázkódást szenvedett, minek következtében pár órai kínos szenvedés után meghalt.

— **Kifogott hullá.** Stefan György aradi kövező hulláját tegnap este fogták ki a Marosból a kincstári hid környékén.

— **A világi országos vásár,** mint lapunkkal tudatják, augusztus 13-án és 14-én tartatik meg.

— **Keszinczi csendélet.** Keszinczről ismét levelet vettünk, melyben azt jelentik, hogy Nedi Raveka 91 éves öreg asszonyt annyira megverte a fia, hogy a szegény asszony most súlyosan beteg. Ez is egyik jele a keszinczi nép erkölcsi romlottságának.

— **Kosár.** Adolár: Oh, Amália kisasszony, higgye el, örültem szeretem, igazán örültem szeretem.

— **Amália:** Boldog ember, önnek már van kit szeressen, nekem még nincs.

— **Birtokvásárlás.** Orosháza községe több földműves gazdájából alakult konzorcium, a bánhegyesi Urszinyi-féle 500 holdas birtokot megvásárolta 160,000 forintért.

— **Tolvaj inas.** Stepan György aradi csizmadia inas teljesen a romlás lejtőjére jutott. Alig 13 éves, máris egész legio lopást követett el. Legutóbb gazdája ruhaneműit dézsmálta meg, a miért a rendőrség csipte el.

— **Pályázatok.** A József-fürvánházban két felügyelő-tanítói állás aug. 15-ig. — A beregszászi törvényszéknél irnoki állás 4 hét a. — Az aranyos-maróthi járásbírósnál albirói állás 2 hét a.

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradi kávéosok és vendéglősök** egylete tegnap délután közgyűlést tartott Zemplényi Sándor elnöklété alatt. Az elnöki jelentést, mely a vagyon növekedését és a tagok szaporodását jelzi, örömteljes tudomásul vette a közgyűlés. Egyleti ügynökül Mirkl József lett megválasztva.

— **Uj olvasókör.** Borossebese uj olvasókör alakult „A borossebesei kézműiparosok olvasóköre” czimén, melynek alapszabályait a miniszter jóváhagyta.

Színház.

Régi magyar nóták.

— A tegnapi történeti hangverseny. —

Az aradi színházban az este hangzottak fel azok a bus, Rákóczi és Tökölly-korabeli ősmagyar nóták, melyekkel Káldy Gyula a budapesti magyar zeneiskola igazgatója s a vele utazó, kiváló erőkből álló társaság lelkesítik hazánk nagyobb városainak közönségét.

Kellemesebb dolog aligha van, mint irni erről az érdekes hangversenyről.

Egy koncertről, melyről nem kell nagy-képű zenebírálatba illő hangon beszélni, mert a hallott dallamok szólnak, ismertetik önmagukat és hivatkoznak a mi lelkesedésünkre, mely szavakban ki nem fejezhető, de érzelmeinkben él.

De ki hiszi ma, hogy magyarázat nem kell ahhoz, a mit éreztünk, hallván magyar nótákat, melyek visszasiadják évszázadok keserveit, melyek felcsengnek olykor szilaj „bánatos vigalommal”, dallamokat, a melyek elandalianak végtelen szomoró hangulatba és a melyek felpezsdítik vérünket, hogy becsmérjük enmagunkat, a multak hőseit, vértanuit és küzdőit látva ködfátyolos képekben elvonulni előttünk.

Egy kicsi felhomály, egy kicsi langyos melegség és egy kicsi fényesség, mélységes mély csend, melybe még az öntudatlan gyermek is elandalodik . . . és megszólal a Bethlen Gábor kurucz tábori nótája keserűnyesen:

„Szegény legánynak olesó az vére:
Két-három fillér egy napra bére,
Azt sem tudja elköltani, mégis végtére
Két pogány közt egy hazáért omlik ki vére!”

Ki hallott eféléket és ki meri megszólaltatni a bujdosó legények énekét, a tárogatót a veszedelmes Rákóczi nótával és a dalokat, énekeket azokban a gyújtó, izgató formákban, a melyekkel egy időkor tiltva valának és ki merészezi gunyolni a németet, a sikkes, elegáns divatokat ma, a mikor megbámuljuk a magyar ruhát és lefotografirozzuk csodaképen a diszruhás, dolmányos, kardos magyar lovasokat, miglen pikáns sikamlós operette-dallamokat dudorászunk és isteni élvezettel mulatunk a füstös levegőjü orfeumokban komisz bécsi verseken?

Nagy a szükség bizony felfrissíteni a mi vérünket, egy kevés öntudatot, egy kevés nemzeti önértéket beleönteni a mi művészi élvezeteink folyamába, hogy megtisztuljon tőle és kiverje medréből a már pusztításba kezdett salakot.

Ugy éreztük mindnyájan, hogy szükségünk van visszaidézni érzéseinkbe a lelkesítő dalokat, emlékezni régiékről és régiéknak tetteiből a tanulságokat ujlag elrecczítani. Valami büvöletes erő fogott el és varázsával lebilincselte az eszünket, hogy a szívünk szabadon maradjon azoknak a hangulatoknak a számára, melyek felébrednek mindannyiszor, a mikor az embernek a kedélyéhez szólnak a régi hangok erejével. Visszasírt mint egyre erősülő visszhang megtörötten kissé a hegyek ormain és a vizek fölött a gályarabok éneke, a Bercsényi nótája és megrázott hatalmasan a Rákóczi kesergője:

„Szegény magyar nép!
Mikor lesz már ép?
Megromlottál mint cserép,
Jaj hát szegény magyar nemzet
Jóra, mikor lép!”

Az egész estén, a tizenhatodik, tizenhetedik és tizennyolcadik századbéli nótákathallgatva, a mi közönségünk olyan áhitattal volt telve, hogy büszkéek lehetünk rá. Nem romlott még egészen ez a vér, mely ily izgalmas pezsgésbe jön, ha apellálnak reá csak képletekben is és bizva bizvást hihetjük, hogy a miként a dalokért az eszményben, úgy lelkesülni tud nemzeti mivoltáért tényekben is, ha szükség van reá.

Halával tartozunk Káldy Gyulának a budapesti magyar zeneiskola igazgatójának, hogy társaságával eljött Aradra is és részestett bennünket a magyar hangverseny élvezeteiben. Tárvá, nyitva minden magyar városnak a kapuja előttük és diadal az utjok, hisz a hazafiságot felébreszteni vannak hivatva.

Káldy tanítványai Platz Mariska, Csiszér Irén és Kolozsváry Etelka kisasszonyok, a kik mindnyájan dicséretére válnak mesterüknek.

Csiszér Irén kisasszony előljár azon az uton, mely teljes sikert fog hozni a számára az opera-szerepekben. Azt hisszük, hogy a zeneiskola legtehetősebb tagjai közé tartozik, a kiről még sokat fognak irni az ének-bírálok. Őt szerette meg legjobban az aradi közönség s minduntalan tapsolt neki.

Káldy Platz Mariska kisasszony, egy nyulánk természetű, gyöngéd alaku bájos fiatal laány, behízeltő kedves lány hanggal. Csupa harmónia az egész alak, kifejezésteli pikáns arcczal, meleg tekintetű szemekkel. Különösen a tréfás és gunyos dalokat adta kedvesen elő s némi bájos gesztus, egy-egy szinte önkénytelen mozdulat élénkítette az előadását. A mi koncert-énekesnőn különben nem igen szokott kitűnni, az rajta azonnal meglátszott: hogy a szubrett énekesnői szerepkörre termett. Csakugyan októbertől kezdve szerződöttetve van a budapesti népszínház énekesnői közé.

Kolozsvári Etelka kisasszony a Rákóczi Ferencz imádságának kellemes el-éneklésével tünt ki. Jó iskoláról tanuskodó biztossággal és szabadsággal kezeli szép alt hangját. Mint halljuk, a kisasszony a magyar operához van kiszemelve.

Kulifia Izabella kisasszony zongorajátékában az erő, az érzés és a finom technika érvényesül. Fényes művészete több ízben tapsra ragadta a közönséget.

Verecs Sándor, mint a budapesti operaház tagja szerepel a műsoron. Nagy feltűnést keltett az aradi közönség előtt énekhangjának fenomenális erejével. Hangját kiművelte, hajlékonyvá, simulékonyvá tette, úgy, hogy ritka élvezet hallani. Kapott is tapsot, éljenzést, ujrátatást minduntalan.

Hadd szóljunk végül a tárogatóról és az imitált tárogató hangszerének a kezelőjéről, Mayer Adolfról, az opera zenekari tagja-

ról. Kézen meg lehet számítani ma azokat, a kik a tárogatót fujni tudják. Mayer művészetel kezelte ezt a hangszert, melynek szívhez szóló, bánatos mély hangja van. Bug, sir, mint a fékevesztett keserv és dörög, mint a káromlás. Rákóczi kesergője a tárogatóból hallva, megnevedesíti az ember szemét. A közönség nem győzött eleget tapsolni a művészeknek.

A rendkívül érdekes és zeneileg becses előadást hozzá méltó elegáns, distingvált közönség hallgatta végig. Arad teljes előkelősége jelen volt s fellelkedve élvezett, tapsolt minden számot. A földszint zsufolásig megtelt, az alsó páholyok szintén, csak néhány másodemeleti páholy maradt üresen. De ezt pótolták az erkélyek, sőt a karzat is. Kár, hogy némely zeneszámnak élvezetét, különösen az elején, nagyban zavarta az a körülmény, hogy egyes lapok 8 órára jelezték az előadás kezdetét s így a publikum jó része fél órával megkéssve érkezett. Az előadás fél 10-re véget ért.

A régi kurucz nóták előadása tehát nagy élvezetet szerzett Arad közönségének, a miért ismételve köszönetet mondunk a művész-társaság lelkes fejének és vezetőjének, Káldy Gyulának.

— **Az aradi színtársulatról.** Nagyváradon egymást éri a vendégjáték. Még jóformán el sem hangzottak a tapsok, melyekkel Komáromi Mariska kisasszonyt bucsuztatták, már Náda Ferencz művészetében gyönyörködik az ottani közönség. Náda a „Párisi“ és „Válás után“ című darabokkal kezdte meg fellépését és még olyanok is lelkes tapsolói közé álltak, kik az állandó színháznak leghevesebb ellenzői. A művész mellett Tárnoki Gizella és Arányi Bella kisasszonyok, különösen az első rendkívüli kedvességgel, Follinuszné asszony, Szémeti János és Pethes érdemelnék föllemlítést. Nádait később P. Markus Emilia asszony fogja felváltani, ki furdözéséből visszajövet, négy legszebb szerepét mutatja be a váradiaknak.

Törvényszék.

— **Felmentett vádlott.** Balázs Petru tegnap állott az aradi kir. törvényszék előtt azzal vádolva, hogy revolverrel többször rálőtt Nyegrú Petrura, anélkül azonban hogy abban kárt tett volna. Balázs tagadta a lövöldözést s a törvényszék bizonyíték hiányában felmentette őt.

VEGYESEK.

— **Szerető által meggyilkolt férj.** Ugocsa-megye Kis-Tarna községben — e hó 25-ikén éjjel Hozm Jánost saját házában meggyilkolja találta. Az esetet bejelentették a nagytárnai csendőrségnél s Dobri András őrsvezető, Papp Sándor és Kakud Ferencz csendőrök csakhamar kinyomozták a gyilkost Batin László személyében, ki Hozmát azért gyilkolta meg, hogy nejevel szerelmi viszonyt folytathasson. A gyilkost letartóztaták s átadták a bíróságnak.

— **Elfogott kirándulók** Váczott kellemetlen kalandja volt múlt vasárnap három fiatalembernek, kik többedmagukkal indultak ki oda. A rakparton sétáló kíváncsiak csoportjában volt egy városi tisztviselő neje is, kire a fiatal urak — a férj szerint — kiméltelen megjegyzéseket tettek. A tisztviselő erre rendőroket rekvirált és az említett társaságnak három tagját bevitette. Kihallgatásuk után szabadon bocsátották őket. Másnap megtudták hogy elfogatójoknak nem volt joga a rendőroket felett rendelkezni, provokáltak a tisztviselőt, aki azonban egy cseppet sem hajlandó tárgyalásokba elegyedni. Váczon az eset kinos benyomást tett.

— **Különös haláleset.** Bécsben egy Budapestről oda utazott husz éves iparossegéd nemrég megbetegedett, fölvetette magát a közkórházba, hol rövid idő alatt lépfenében halt meg. Wáhringi lakását és alomját azonnal dezinficiálták s néhány tárgyat teljesen megsemmisítettek. Mint utólagosan konstatálták, a fiatal ember a betegség csiráját már Magyarországból vitte magával Bécsbe.

— **Zola Emilét veréssel fenyegetik.** A „Liberté“ Lourdesból a következő különös levelet kapta: „Szerkesztő ur! Feleletül Zola Emil urnak, ki az összes lapok által kihirdetteté,

hogy a zarándoklások idejében Lourdesbe el fog látogatni, hogy alapját vesse meg egy regénynek, melyben ki fogja mutatni, mi a „groteszk“ és mi az „obscén“ e vallási manifestációkban — regényíró, aki magát gondolkodónak tartja, értesítettik, hogy néhány „elmaradt“ keresztény, több talán, mint ahogy ő hiszi, elhatározta őt úgy fogadni, amint megilleti, s készülnek, hogy élete hátralévő részére előtte bebizonyítsák, mily nagy az az erély és rajongás, amit le akar írni. Egy csapat lourdesi hívő.“

— **Hét rubel.** Péterváron törvény elé került Petrov kispolgár, aki elhagyta az aráját és ezért polgári pörben alperesként kellett szerepelnie. Az elhagyott leány könyezve panaszkodik: „Mindenkor hűséges mátkája voltam. Valahányszor jött, tehetségem szerint megvendégeltem és kedvenc ékeket adtam neki; piros inget, magas ránczos czizmát is kölcsönöztem. Mégis megcsalt. Hát adja vissza a holnimat, meg a pénzmet, sőt a leányka és epedve néz a szökevényre. — „Ajándék ajándék!“ felel a legény, „ajándékot nem szokás visszaadni. A hét rubelt hajlandó vagyok megtéríteni, de most nincs.“ — Közbeszól a bíró: „Egyezkedjenek ki békében; minek ez a veszekedés?“ — „Jól van, bíró ur, szól a leány, de hát vegyen el. Igerje meg a bíró ur előtt írásban, hogy elvesz.“ — A panaszos hangja könyekbe ful. — A békebíró most a legényhez fordul: „Hallotta? Tessék választani. Vagy elveszi a leányt vagy azonnal fizet hét rubelt. Mire határozza el magát?“ — „Inkább elveszem!“ mondja a legény eltökélve és a mátkaptár boldogan távozik.

— **Karlsbadban** sokat beszélnek most egy magyar földbirtokosról, a nemzeti kaszinó tagjáról, a ki D'Otéro kisasszonnyal, az orfeum néhány héten át körülrajongott énekesnőjével tölti ott vidám napjait. Említettük, hogy a fiatal földbirtokos a kisasszony kedvéért Berkes egész zenekarát szerződtette és pedig két hónapra. A hamis szemű énekesnő e kedvtelése csak potom tizenkétezer forintjába kerül, a mi igazán csekély áldozat ilyen nagy vívmányért. Természetesen a banda mindenhová kíséri őket s így legközelebb Ostedében fogja már a fülükbe huzni a bus magyar nótákat. Egyébként Karlsbadban most is az osztrák-magyar sportvilág van legerősebben képviselve. Ott van a budapesti és bécsi löversenyek egyik legismertebb hölgyalakja, Apponyi Antal gr.-né, a ki az idén már másodszer kereste főt a fürdőhelyt. Ott időznek Esterházy Mór és Miklós grófok, továbbá az Angliában tartózkodó Kinsky Károly gr. és Péchy Andor is, a Magyarországból elvonult nires sportsman. A fürdő körülben elveszti lassankint speciális gyógyhely-jellegét, a mit az bizonyít legjobban, hogy évről-évre több idegen keresi fel, még pedig olyanok, a kiknek nincs egyéb bajok, minthogy — unatkoznak. Szóval valóságos divatfürdővé nőtte ki magát.

— **A meglőtt sah.** Hire járt nemrégiben, hogy a persa sah komoly veszedelemben forgott. Egészen közel járt hozzá egy bolond revolvergolyó, sőt állítólag meg is sebesítette. A kaukázusi ujságok különféleképp beszélnek a dolgot. Az egyik verzió szerint sétaközben merényletet követtek el a sah ellen. A golyó hasát érte volna s könnyű sebet ejtett rajta. Más hírek szerint a sah kegyeltje, a náunk is ismert Aziz szultán revolverrel játszott az asztalnál s kezében véletlenül elsült a pisztoly. A golyó a sah feje mellett röpült el. Ugyilátszik, hogy ez a verzió igaz, mert Aziz szultán mint a lapok egybehangozan jelentik, internálva van Teheránba és senkivel sem érintkezhetik. A sah neje, Emin Adkasz, a ki nagynénje Aziznak, valamint Emin szultán nagyvezír is kegyvesztetté lett a baleset miatt, a mely nagyon megharagította ő felségét.

CSARNOK

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti novellája. —

[9] Irta: ifj. Gily Ede.

De Bella nem szaladt a tárt karok közé, nem borult az állítólag érte égő kebelre s nem is susogta el halk, reszkető hangon az „igent“; hanem erősen a báró szeme közé nézve határozott hangon viszonzá:

— Ajánlata minden esetre megtisztelő

báró ur, de kénytelen vagyok azt a legghatározottabban visszautasítani.

A kalandor felszisszent s csak néhány percnyi szünet után kérdé:

— Mi kifogása van ellenem, Bella?

— Éppen semmi, báró ur!

— Nos, akkor ne tegyen boldogtalanná, gondolkozzék a dolog felett, hisz ajánlatom nem megvetendő Fényes rangot és társadalmi állást biztosítok önnek soha ki nem alvó szerelmem mellé, nincs ellenem semmi kifogása, miért akar hát kárthatba dönteni s miért nem jön hozzám nőül.

— Ne fejtessük ezeket, nekem felesleges minden gondolkodás, barátja szívesen maradok önnek, de felesége nem leszek soha.

— De hát miért nem? Hiszen mindent nyújtok önnek, amit a boldogság fogalma megkíván?

— Csak az igaz szerelmen alapuló frigykötés eredménye lehet boldogság s én...

— Nos? s én...?

— Nem akarom önt boldogtalanná tenni. Feledjen el.

— Ismeretségünk sokkal rövidebb, semmint ön engem megismerhetett volna, s ön sokkal fiatalabb, semmint ideálja lehetne, a mely bennem testesülhetne ideállá s ez az oka annak, hogy ma még nem szeret. De ez nem ok arra, hogy engem örökre boldogtalanná, földönfutóvá tegyen, amit még ma nem érez, azt is meg fogja hozni az idő.

— Soha! soha! mert mást szeretek — mondá szenvedélytől lángoló arczczal s szinte magasztos tüzből égő szemekkel a lányka.

— Ennek daczára meg fogom kérni kezét, mert nekem birnom kell magát, különben megőrülök.

— Akkor még kevésbé mennék önhöz!

A kalandor a szenvedélyes jelenet után köszöntés nélkül hagyta magára Bellát és visszatért a szalonba.

— Hol hagyta Bellát? A bejelentés egy kissé soká tartott, nem szeretem az ilyen dolgokat — fordult szeliden feddőleg hozzá Berkessyné.

— Egy kis beszélni valónk volt — viszonzá a báró — ez az oka annak, ha talán hosszúnak találták azt a borzasztó pillanatot.

— Hogyan? borzasztó pillanat az én leányom társaságában?

— No igen, de azért ne méltóztassék zokon venni a kitétel. Hát lehet-e borzasztóbb pillanat, nagyságos asszonyom, mint az, mely csak egyszer fordul elő az ember életében, melyben odaáll az egyetlen leány elé, akit imád, elmondja neki, hogy nem élhet nélküle; kéri, hogy legyen a felesége és... visszautasítatik. Nem, nem asszonyom, ez a legborzasztóbb a világon. Azzal az elhatározással jöttem ma ide, hogy felajánlom Bellának szerelmemet, nevemet, rangomat s vagyonomat, de ő mást szeret, oh! mást szeret.

Elhallgatott egy pillanatra s csak akkor folytatá, midőn látta, hogy utolsó reményének, Berkessynének még mindig nincs megjegyezni valója.

— Oh! nagyságos asszonyom, legyen ön könyörületesebb irántam, igerje meg, hogy beszélni fog Bellával, talán még nincs elveszve számomra minden.

— Kedves báró, még nincs elveszve semmi. Bella még sokkal fiatalabb, semmint jövőjéről maga gondolkozhatnék. Mindenesetre beszélni fogok vele s ön remélhet.

— Köszönöm, ezerszer köszönöm — mondá kezét csókolva a báró — e nélkül a reménység nélkül bizonyára el kellett volna vesznem. De mondja, mikor dől el sorsom?

— Két nap múlva eljőhet a végleges válaszárt s reményem, hogy az kedvező lesz mindkettőjükre nézve — mondá édeskés mosolyal ajkain Berkessyné.

— Vajha úgy lehetne — sőt sőt kalapja után nyulva a báró.

— Ugy lesz — nyugtatá meg a gondos mama, aki — miután vendégei eltávoztak — boldogan sőt sőt fel.

— Fonesornak igaza volt. Számítottam ugyan a báróra, de nem ilyen hamar. Most már bizonyos, hogy Bella báróné lesz, még pedig minél előbb.

(Folytatása következik.)

Táviratok.**Kitüntetés.**

Budapest, július 28. (Saj. tud. táv.) A király július 25-én kelt legfelsőbb elhatározásával **W e k e r l e Sándor** pénzügyminiszternek az első osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

Üdvözet Lukács Béla miniszternek.

Szamosujvár, július 28. (Saj. tud. táv.) **L u k á c s Béla** kereskedelmi miniszterre lett kinevezése alkalmával a város közönsége üdvözetét feliratilag felterjeszteni határozta.

Letartóztatott gróf.

Bécs, július 28. (Saját tud. táv.) **G e r s z d o r f f - S t e r u s d o r f f** Ernő grófot, Németország egy legregibb nemesi család sarját, elmúlt éjjel az igloui pályaudvarról letartóztatták. Az elfogatás okát nem tudják, de valószínű, hogy egy Friedrichsdorfi részvénytársaság néhány nap előtt történt bukásával összefüggésben van. A társaság még két év előtt 16 frt osztalékot fizetett részvényeseinek, most csődbe jutott.

A berlini világkiállítás.

Berlin, július 28. (Saj. tud. táv.) **C a p r i v i** kancellár a császárnak azelőtt míg Spandauból Potsdamba utaztak, jelentést tett a berlini világkiállításról, kifejezést adván, hogy döntő határozatot hozni mindig nem lehet, míg az összes szövetséges államok beleegyezésüket nem nyilvánították. Caprivinek ezen nézetét a császár magáévá tévén, a döntés egyelőre elhalasztott.

Zavargások.

Hamburg, július 28. (Saj. tud. táv.) Damarában, mint magán táviratok jelentik, újabb zavargások törtek ki.

Talált pokolgép.

Páris, július 28. (Saját tud. táv.) Egy munkás pokolgépet talált a Concorde-téren. Szerencsétlenségére kinyitotta a szelenczét, a felrobbanó pokolgép megsebezte arcán és kezein.

Elítelt anarkisták.

Páris, jul. 28. (Saj. tud. táv.) A Seine-departement esküdtei Lapointe anarkistát nyolcz évi, Paridan és Lepier anarkistákat tíz-tíz évi fegyházra ítélték, mind a hármat betörés és gyújtogatás miatt.

Vásár.

Pétervár, jul. 28. (Saj. tud. távirata.) Tegnap nyitották meg, mint hivatalosan jelentik, a nisni-novgorodi vásárt. Az a hír, mely szerint a fizetésekre nézve haladék engedélyeztetett, alaptalan.

Kolera.

Pétervár, július 28. (Saj. tud. táv.) Ideérkezett hírek szerint Peruban is több koleraeset fordult elő.

Pétervár, július 28. (Saját tud. táv.) A Volga mellékén, Nisni-Novgorod felett, több koleraszerű megbetegedés fordult elő, de kitűnt, hogy azok csak kolera-nostras esetek. Ellenben Czarkovban több ázsiai koleraesetet kozstaltak. A belügyminiszter egyelőre 1893. január 1-ig felhatalmazást nyert, hogy a falusi korcsmákat zárassa be azon esetre, ha zavar-

gások törnének ki, vagy ha a korcsmák a parasztok anyagi helyzetét veszélyeztetnék.

Közgazdaság.**Az dei aratás eredménye.**

— július 28.

A „M. U.” azon helyzetben van, hogy jóval a véglegesen összeállított hivatalos jelentés kibocsátása előtt tájékoztathat az ideai termés **v é g e r e d m é n y é r ő l**. Adatait a leghitelesebb forrásokból vette, miket a hivatalos jelentés említésre méltóan aligha módosít.

Ime az érdekes áttekintés:

A búzatermés.

5.365,000 kat. holdról, a legutóbb megjelent százalékos kimutatás szerint 16.60% közepén aluli, 65.23% közép és 18.17% közepén felüli volt; ezzel szemben a június hó közepén jelzett állapot még annyira kedvező volt, hogy közepén alulra csak 5.39% esett, s közepén felülre 30.47%; vagyis a mostanihoz képest jelentékeny s legalább 15%-ra rug a július közepén közölt communique szerint a vetés csökkenés. Ilyen körülmények között igen eltérők az eredmények és bárha csak mennyiségileg is, ime az országos végeredmény:

Ismeretes, hogy Magyarországon az átlagos búzatermés, milyen arányban osztja fel az eredményeket. Középen aluli a termés, ha az eredmények országos átlagban 4 métermázsára rugnak; közepesek ha 6.60 métermázsára és közepén felüliek ha 10.60 métermázsára emelkednek. Egyre-másra véve az egészet és konstatálva, hogy közép-termésünk lesz, kitesz az ideai búzatermés körülbelül 34—35 millió métermázsát s a legjobb esetben is 36 millió métermázsát. Az ideai termés a múlt évi termés s e r e d m é n y t t e h á t n e m h a l a d j a m e g, s minőségileg is alatta marad az 1891-iki meg lehetős gyenge minőségű gabonatermésnek.

A rozstermés

gyenge közép ugyan, de a múlt évi termésnél egy mennyiségileg, mint minőségileg néhány perccenttel jobb: némely vidékünkön sokkal jobb a rozs, mint a volt búzatermés hozama, úgy hogy az ez évi rozs a meglehetősen rossz időjárás dacára is türethető termést adott. Az eredmények — a termés-átlagok tekintetbe vételével — 5-5-6 métermázsára tehetők és minthogy a gazdák körülbelül 2 millió kat. holdnyi területet arattak le, az össztermés 11—12 millió métermázsá között fog ingadozni.

A buza

sulya (a jó és rossz különbség több mint 15 százalék) 79—82 kilogramm hektoliterenkint, a rozs 68—74 kilogramm; a 68—69 kilogrammos rozs ritkábban fordul elő, mint a 70—72 kilogrammos. A buza többnyire 72—74—76 kilogrammos, azt hisszük, hogy e miatt az országos átlag sem emelkedik fölül a 76-5 kilogrammon; ellenben a rozs a 71-5 kilogrammot is el fogja érni, sőt talán meg is fogja haladni.

Az árpát

nagyon kifogásolják, átlagban legfeljebb csak középszerű termést adott, az árpát helyenkint a rozsdá tökéletesen tönkretette, néhol pedig a hőség is megrontotta, úgy hogy sok helyütt megszorult és vékony szemű, színe is sárgás és barnás. A sulyt illetőleg szintén különbözök az adatok; van jó és rossz mag is, átlagban azonban minőségileg is csak közepes az eredmény.

A zab

néhol rendes, jó termést adott; az országos átlag termés azonban szintén csak középnek fog megfelelni. A zab minőségileg is többnyire különböző, a júliusi hőség és részben a rozsdá a mag fejlődését akadályozták, sok helyen ez is megszorult. Igen jó a termés az Alföld több vidékén, nevezetesen Alsó-Bácskában is.

A repce-termés

gyengén sikerült; a bevetett, illetőleg a learatott terület a rendesnél kisebb volt. Az átlagos hozam 3—4 métermázsára tehető és így az összes eredmény körülbelül 260—300 ezer métermázsá között ingadozik.

A kukorica-termésre

nézve, a hol eső volt elég, jók a kilátások, egyebütt rosszak; ezen terményből előre láthatólag nem mindenütt lesz már kielégítő termés.

Magyarország termését illetőleg az a vélemény, hogy az a múlt év inél kedvezőtlenebb és így az ez évi gabonafelesleg nem lesz oly nagy, mint volt az elmúlt 1891—92. gazdasági évben.

— **A zóna terjesztése.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a petrozsény-livazény-lupényi helyi érdekű vasuton ezen vasut megnyitása napjával a vonalszakaszrendszeren alapuló személy- és podgyászdijszabás lépett életbe.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, jul. 28. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 klg. átlag
Búza	bánási	szilárd	8.20—8.85
	tiszavidéki	"	8.20—8.85
	pestvidéki	"	8.15—8.80
	fehérmezei	"	8.20—8.85
	bácskai	"	8.20—8.85
Árpát	—	szilárd	5.50—5.85
Rozs	—	lányha	7.25—7.40
	takarmány	lányha	5.30—5.50
Zab	—	szilárd	5.50—5.85
	—	lányha	4.75—4.80
Tengeri	bánási	szilárd	4.75—4.80
	másnemű	"	4.70—4.75
Káposzta-repce	—	lányha	10.75—11.—
Köles	—	lányha	4.1—4.25
	—	csend	7.96—7.99
Búza	tavaszi	szilárd	8.36—8.38
	június 1892	"	8.36—8.38
Tengeri	—	szilárd	4.76—4.78
	—	szilárd	4.79—4.81
Zab	Bpest sz. tavasz	szilárd	5.21—5.23
	—	szilárd	5.45—5.48
Káposzta-repce	—	szilárd	10.90—11.45

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. július 28.

Osztrák-magyar bankrészvény	990.—
Magyar hitelbankrészvény	358.25
Osztrák hitelintézet részvény	312.10
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.67
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.49
Német birodalmi márka	58.60
London	119.65
20 márkás arany	11.72

Szerkesztői üzenet.

Borszékre. Köszönettel vettük mindkettőt. Egyiket vasárnap hozzuk. Csak jobbúlást! Üdvözlőnköt küldjük.

Györfi J. (Budapest). Újabb levelére ismételtelen kijelentjük, hogy lapunk nincs rászorulva a litográfias tárczákra, sőt azokat i n g y e n sem közölné. Ne küldjön tehát semmit. Kéziratok viszszaadására nem vállalkozunk.

Pankotára. (R.) Megy most már rendesen a lap?

Sz—s. (Budapest). B. sorai értelmében intézkedtünk a kiadó hivatalnál. Fogadja üdvözlőnköt.

Idegenek névsora Aradon.

Július 28-án:

Nádor szálloda: Kohn Sámuel kereskedő, Gyula Morgenstern Sándor kereskedő, Soborsin. Nagy Agnes kéziléány, Petrozsény. Ducseku J. T. tanár, Lippa. Putits Andor közjegyző, Csúcs. Blau Betti kereskedő, Soborsin. Blau L. kereskedő, Budapest.

Három Király szálloda: Drasch N. birtokos, Halmagy. Veisz N. kereskedő, Csil. Zaránd Gyula jegyző, Kiszindia. Vank Józsa segédjegyző, Sikló. Stern N. kereskedő, Tornya. Kornya János esperes, Borosjenő. Lászlófy Antal hivatalnok, Tamesvár. Gabel Péter asztalos, Bilet.

Magyar Korona szálloda: Kálvay Ödön utazó, Győr. Petrovits Athanasz gyáros, Temesvár. Klimpl Mórész szeszgyári tiszt, Temesvár. Andrei Miklós marhakereskedő, Lugos. Molnár Aladár tanár.

Czilronyi szálloda: Raáty Árpád hadapród növendék, Kolozsvár. Lázár Viktor hadapród növendék, Kolozsvár. Tarró Gyula hadapród, Ujfalu (Erdély).

Vasuti szálloda: Klein J. utazó, Budapest. Filo Mátyás magánzó, Budapest. Vajda Béla kereskedő, Budapest. Goldstein Vilmos kereskedő, Nyitra.

Felelős szerkesztő: **Vásárhe lyi Béla.**

Dreher A.-féle kőbányai serfözde főraktára.

Parádi ásványvízforrás főraktára.

Arjegyzék borszéki borvizekről:

2 literes üveg 34 krajczár.

1 ¹ / ₂	”	”	25	”
1	”	”	20	”
1 ¹ / ₂	”	”	15	”

Ismét eladóknak és korcsmárosoknak

20% engedmény.

ÉLES ARMIN,

285 12—12

a borszéki borviz kizárólagos főraktára Aradon.

Raktár mindennemű ásványvizekben.

91470 | 92. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény

darabos és kockaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alkalmazottai magánszükségletének részbeni fedezésére, valamint személykocsik és hivatalos helyiségek fűtésére a jövő 1893. évi január hótól egy, esetleg három évi időtartamra évenként szükséges mintegy 32000 azaz harminckétezer tonna darabos vagy kocka szén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdetünk a következő feltételek mellett:

1. A fent kitüntetett mennyiség csak megközelítő előirányzatot képez, minél fogva az a likvit, barna és kőszén szállítást tárgyzó 65465 | 92. számú különleges feltételek 5. §-a értelmében egy negyedrésszel általunk szabad tetszésünk szerint felemelhető vagy leszállítható. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy a fentebb kitüntetett évi mennyiség szállítását egy, esetleg három évi időtartamra is biztosíthatjuk, ha t. i. ezen hosszabb időre történő kötés által előnyösebb árak érhetőek el.

2. A szállítás egyébként az anyagok szállítására vonatkozó 129381 | 91. számú általános és a likvit, barna és kőszénre vonatkozó 65465 | 92. sz. különleges feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrássy-ut 75, sz. II. emelet) és az üzletvezetőségnek naponta a hivatalos órákban megtekinthető, vagy a budapesti nyomtatványtárunknál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett posta útján megszerezhetőek. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő. Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja.

3. A fent kitüntetett szénmennyiség a szükséghez képest havi részletekben még pedig tulajdonképpen a téli hónapokban szállítandó és az időnkénti tényleges havi szükséglet mindég a megelőző hó második felében fog megengedtetni.

4. Újabb képződésű barna szén (likvit), valamint az oly tulajdonsággal bíró szén, mely a tüzelésnél összesül s ez által az égési folyamatot meggátolja, a tüzet eloltja, tekintetbe nem vétetik.

5. A szállítás a magy. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközözendő és a beszállítási hely az ajánlatban pontosan kiteendő, megjegyeztetik, hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében a megállapított szállítási helyen vasuti vagonokba rakva adandó át.

6. Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon bánya, hol az ajánlott

szén termeltetni fog és fentartjuk magunknak a jogot, hogy kiküldött közegek által erről bármikor meggyőződést szerezhessünk.

7. Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak az ajánlatához csatolni.

8. Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy az ajánlott szén hazai vagy külföldi származású-e? A belföldinek jelzett szén akkor fog hazai származásúnak tekintetni, ha ez azon kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, a melynek kerületében a termelési hely jeleszik.

9. Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlott szén mily gőzfejlesztő képességgel bír, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzlőgtet el, továbbá az eléghetlen részek százalék mennyisége és a calorikus érték.

10. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsikba rakva bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítva és pedig külön a darabos és külön a kockaszénre nézve külön az egy és külön a három évi szállításra számokkal és betűkkel olvashatóan teendő ki, de kiteendő egyszersmind az ajánlaton a szénnek ára a vasuti kocsikba felrakva, bérmentve a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomásra is.

Ajánlatok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vehetők.

11. Megengedtetik, hogy a fentebb kitüntetett egész mennyiségre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

12. Minden ajánló köteles kívánatunkra próbaszén szállítani, mely próbaszén az ajánlati ár alapján fog fizettetni.

13. Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmal:

„Ajánlat darabos és kockaszénre a 91470 | 92. számhoz” 1892. évi augusztus hó 23-ának déli 12 órájáig az anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

14. Bánatpénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalék készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi augusztus hó 22-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizenegy napnál nem régebb utolsó napiárfolyam szerinti értékben — azonban névértéken felül sohasem — vétetnek számításba.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlatához.

15. Mindegyik ajánló tartozik az általános

feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen, hogy ajánlattevő ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti, az ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

16. Különösen figyelmeztetnek a pályázni szándékozók, hogy ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy pótlólag vagy pedig táviratilag tételnek — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

17. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt — tekintet nélkül az árra — szabadon válasszon, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenyiség szállítását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem köttetik és végre hogy a cél elérésére tetszés szerint bármely más intézkedést is teheszen.

Budapest, 1892. július hó.

**A m. kir. államvasutak
igazgatósága.**

M. kir. államvasutak ducajobbparti vonalak üzletvezetősége

20566. szám.

557 3—3

HIRDETMEY.

F. évi július hó 15-én a dunántúli h. é. vasutak Zala-Egerszeg és Bakk állomása közt levő 21. számú órháznál létesített

BOCZFÖLD

feltételes megállóhely az utazóközönség használatára megnyitattik s ezen naptól kezdve a 3211., 3214., 3215. és 3216. sz. vegyesvonatok utasok levagy felszállása esetén nevezett helyen meg fognak állani.

A menetrendi adatok a feltételes megállóhelyekről kiadott hirdetményben bentfoglaltatnak.

Ezen megállóhelyről Csáktornya felé utazók, vagy ezen irányból érkezők Bakk állomástól, illetőleg Bakk állomásig; Boba felé utazók, vagy ezen irányból érkezők Zala-Egerszegtől, illetőleg Zala-Egerszegig esedékes menetdíjakat tartoznak fizetni. Boczföldről Bakkra és Zala-Egerszegre vagy viszont történő utazásoknál első szomszédos forgalmu menetjegy fizetendő.

Budapest, 1892. július hóban.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Zágrábott.

14503. sz.

583 1—3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulirt üzletvezetőségének központjában rendszeresített három, a pécsi forgalmi főnökségnél egy hivatali szolgálati, s az új-dombóvári osztályfőnökségnél rendszeresített egy irodai szolgálati állás megüresedett, mellyel, még pedig a hivatali szolgálati állásokkal 300 azaz háromszáz forint fizetés és Zágrábban 120 azaz százharminc forint fizetés és Pécsen pedig — egyelőre — 80 azaz nyolcvan forint lakbér, az irodai szolgálati állással pedig 210 azaz kétszáz tíz forint fizetés és 60 azaz hatvan forint lakbér és mindkét rendbeli állásokkal a szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmaztatásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal ellátott kiszolgált altisztek az ily állások betöltésénél elősőbbéggel bírván, felhívjuk azon altiszteket, kik az 1873. évi II. t.-cz. értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni óhajtanak, hogy elintézzék igazolvánnyal felszerelt folyamódványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesítő, 35 éves meg nem haladó életkoron, ép és egészséges testszerkezeten kívül a magyar írás és olvasásban s a számolás elemeiben való jártasság, továbbá a magyar állampolgárság kellően igazolandó — következő czim alatt „A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének (I. osztály) Zágráb” legkésőbb 1892. évi augusztus hó 16-ig betérjesszék, minthogy az ezen határidőn túl beérkező folyamódványok figyelembe vétetni nem fognak.

Mindazon pályázók, kik a magyar nyelven kívül a horvát nyelvben is jártasak, az üzletvezetőség központjában üresedésben levő állások betöltésénél egyéb pályázókkal szemben előnyben részesülnek.

Zágráb, 1892. július hó 12-én.

Az üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. k. földmívelésügyi miniszteriumnak f. é. 34276. számú körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy az osztrák-magyar monarchiából származó élő juhoknak Bajorországon való átvitele megengedett.

Az átvitel a hét bármelyik napján, s az osztrák-bajor határon levő valamennyi vasuti határállomáson át történhetik.

Arad, 1892. július 21-én.

A városi tanács.

Haszonbérlet.

Vásárhelyi Béla tulajdonát tevő

900 hold

csermői birtok több évekre

haszonbérbe adatik.

Értekezhetni **Laczay János** gazdasági intéző ural a **Csermő-hódosi** pusztán.

567 3-3

12438 | 892.

3-3

Hirdetés.

A nagymélt. kereskedelemügyi magyar királyi Miniszter ur 1892. évi július 9-én 40515. sz. a. kibocsátott rendelete a vendéglőkben és korcsmákban használt palaczkok és poharak tárgyában az illetőknek tudomás és mihez tartás végett a következőkben közhírré tétetik.

1. A volt földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi Miniszter ur által 1876. évi 2162. sz. a. kiadott rendelet, valamint a jelen pótrrendelet hatálya mindazon helyiségekre kiterjed, melyekben az 1888. évi XXXV. t.-cz. értelmében kiadott italmérési engedély alapján italmérés gyakoroltatik.

A boros poharak az idézett alaprendelet 2. §-ában megállapított méreteken kívül 0-3 liter mérték szerint is készíthetők akkép, hogy a mérték megjelölésére szolgáló vonás és a pohár közt 12 milliméternyi szélességű tér maradjon.

Az italmérési jog tulajdonosa a rendőrhatalommal szemben felelős a mértékek helyességeért miert is, ha hiányos, vagy a fennálló rendeletek határozmányának meg nem felelő palaczkokat és poharakat használ, kihágást követ el és a szabályellenes edények elkobzásán felül 100 frting terjedhető pénzbüntetéssel és az italmérési jog megvonásával is büntetendő.

Az italmérési jog megvonását az illetékes pénzügyi hatóságok mondják ki.

4. Az előző pontban megállapított büntetéssel fenytendő az az italmérő is, a ki a gyárosnál vagy üvegkereskedőnél hamis jelzéssel ellátandó üveg-edényeket (poharakat, palaczkokat) rendel.

Azon gyáros és üvegkereskedő, ki hamis jelzéssel ellátott üvegeket szállít, mint bűnrészes büntetendő.

5. A pénzügyi közegek a jövedéki felügyelet gyakorlása alkalmával egyuttal ellenőrzik azt, vajlon az italmérési helyiségekben használt üveg-mértékek a helyes mértéket mutató jelzéssel vannak-e ellátva s általában az 1876. évi 2162. sz. és a jelen pótrrendelet határozmányainak megfelelően-e? Felmerülő áthágás esetében a nevezett pénzügyi közegek ténybírást vesznek fel, a hiányos vagy hamis jelzéssel ellátott üveg-edényeket lefoglalják és az eljárásra hivatott elsőfoku rendőrnátságot megfelelőleg értesítik.

6. Az 1876. évi 2162. sz. a. kelt földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendeletnek a jelen rendelettel nem ellenkező többi határozmányai, továbbá az italmérésekben használt üveg-edények facultativ hitelesítését engedélyező 1890. évi 80357. sz. a. kelt rendeletintézkedései továbbra is érintetlenül hagyatnak.

7. A jelen rendelet 1892. évi augusztus hó 1-én lép hatályba.

Arad, 1892. évi július hó 23-án.

A városi tanács.

Pályázati hirdetmény.

A ménesi m. kir. vinczellér-iskolánál a tanulók élelmezőjének állomása üreseedésbe jöven, erre ezennel pályázat nyit-tatik.

Tudomására hozatik mindazoknak, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az élelmezési feltételek a m. kir. vinczellér iskola igazgatóságának irodájában bármikor megtekinthetők s az írásbeli ajánlatok ugyancsak az alólirt igazgatóságnál **f. évi augusztus hó 15-ig** nyujtandók be.

Ménés, 1892. július hó 21-én.

A m. k. vinczellér-iskola igazgatósága.

582 2-3

10536 | 892. sz.

584 2-3

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. földmívelési miniszteriumnak 31853. sz. intézvénye nyomán értesítettnek az érdekeltek, hogy a Kőbányáról származó élő sertések azon szászországi városokba, am lyekbe eddig csak Bodenbachon keresztül voltak bevihetők, ezental Oderberg és Dziedisz állomásokon át is bevihetők.

Aradon, 1892. július hó 4-én.

A városi tanács.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé, gyermekeknek ható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszoruztak. Mind az öt világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr Hager javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer, melyből összeállított hajfestősszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr. A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szepők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltérés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kiváló minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinczejéből. Ára 1 üvegnek 3 és 5 frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centli. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinintartalommal. Egy 30 centli-üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centliüveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös sáfrány és sárga színben. Egy kl 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-fénynyel. Hat perczig égő, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghülésből eredt rheumás és csuszos fájalmak ellen igen hirtelen és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenzen gyógyszerek — a pakolási osekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra megbízásunk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesítetnek.

502-3*

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a templom-utcai elemi fiúiskolánál felállítandó VI. osztály, az ujttelepítvényi iskola III. és IV. osztálya, valamint a gáji községi ovoda tantermének berendezéséhez szükséges padok és egyéb butorzat iránt **f. évi augusztus hó 1-én d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási ár 1153 frt 90 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok ural az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi július hó 25-én tartott rendkívüli üléséből

P a r e c z,
tanácsnok.

82071 | 92. EIII. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak részéről alább felsorolt műhelyek eltompult és új reszelői és ráspolynak felvágására **egy évi időtartamra** ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, és pedig:

műhely	átlagos évi kereseti összeg	leteendő bánatpénz
	o. é. f o r i n t	
éjszakai főműhely Bpsten	10,000	500
Miskolcz	1,600	80
S.-A.-Ujhely	1,700	85
Szolnok	750	40
Piski	1,300	65
Pécs	200	10
Temesvár	350	20
Kaposvár	350	20
Fiume	350	20

A reszelők felvágására vonatkozó feltételek és ajánlati minták a pályázati határidőig naponta a hivatalos órák alatt az igazgatóság műhelyi (EIII) szakosztályban (Budapest, Andrassy-ut 75. sz. II. emelet 12. ajtó) és valamennyi üzletszékhelyénél megtekinthetők és ugyanott ingyen átvehetők; nemkülönb a budapesti országos iparegyesületnél, a brassói kereskedelmi és iparegyesületnél és az összes kereskedelmi és iparkamaráknál is megtekinthetők.

Csak azon hazai reszelővágók és gyárosok pályázhatnak, a kik a reszelők felvágását tényleg saját műhelyeikben eszközlik.

Az ajánlatok, melyek egy az összes mint csak egyes különösen megnevezendő műhelyek szükségletére is nyujthatók be lepecsételve és „Ajánlat 82071 | 92. EIII. számra reszelők és ráspolynak felvágására” felirattal ellátva 1892. augusztus hó 6-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak műhelyi (EIII) szakosztályának átadandók, vagy ennek címére posta útján megküldendők.

A fentebb kitett bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1892. augusztus hó 6-áig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál (Andrassy-ut 75.) leteendő illotve ennek címére posta útján megküldendő; ennek megtörténte pedig, a letéti jegy pénztári számának idézése mellett, az ajánlatban megemlitendő, a letéti jegy azonban ehhez nem csatolandó.

Az engedmények az ajánlati úrlapon előirt összes feltételeknél tisztán és olvashatóan számokkal és betűkkel kiirandók.

Kellően ki nem állított ajánlatok, vagy olyanok melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, végre azok, melyekre nézve bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad; az igazgatóság fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszorítás nélkül szabadon válasszthasson, vagy hogy a munkát több ajánlattevő közt megosztthassa.

Budapest, 1892. június hó.

Az igazgatóság.